

kernes Vedligeholdelse. Endvidere maa jeg gøre den Bemærkning, at det jo ganske vist er muligt, at Folk, der forstaa sig paa at skaffe sig gode Procenter af deres Penge, Folk, der ville spekulere, kunne faa 6—8—10 pCt., men det er jo dog ikke Meningen, at det skulde være almindeligt. Jeg tror, at Tiende-ejerne, som jo gennemgaaende ere Landmænd, i Reglen ville holde sig til den gængse Rentefod, den Rentefod, som gælder i det Øjeblik, de faa Kapitalen, i Stedet for at risikere hele Kapitalen ved at spekulere og derved mulig forringe deres Ejendom. Jeg tror derfor, at man kan gaa ud fra, at Tiende-ejeren i Gennemsnit baade af den baandlagte Kapital og den større eller mindre Kapital, han faar til fri Raadighed, ikke kan paaregne at faa mere end 4 pCt., og man vil da se, at 25 Gange Tienden er en passende Erstatning. — Jeg kan derhos ikke undlade at fremhæve et Moment, der har nogen Betydning, nemlig at den Tiende, der er ydet in natura til en stor Del af Tiende-ejerne, sælges til Priser, der er ikke saa lidt over Kapitelstaksten, og dette, som man før har inddraget i sin Lomme, vil bortfalde i det Øjeblik, Tienden bliver afløst. Det er jo naturligvis overordentlig vanskeligt at være Spaamand om, hvorledes Forholdene ville stille sig i Fremtiden, men jeg vil dog her udtale, som min personlige Opfattelse — den kan blive modsagt, og jeg kan have Uret — at der vil være en stadig Tilbøjelighed i Retning af Nedgang i Pengenes Værdi. Skal Bevægelsen blive ved at gaa frem i de kommende Tider, som den er gaaet i dette Aarhundrede, saa tror jeg, at alle ville være enige om, at man om ca. 50 eller 100 Aar vil eje mindre end den Dag, man faar Kapitalen udbetalt for Tienden. Man kan sige, at det samme ogsaa vil blive Tilfældet med Kornpriserne, men her stiller jeg mig noget tvivlende, jeg tror, at selv om vi i en længere Periode gaa imod dalende Kornpriser, vil den Tid nok komme igen, da Kornpriserne ville stige, medens Pengene ville vedblive at synke. Jeg siger ikke dette for at være Spaamand, men fordi man under Forhandlingen om dette Spørgsmaal, bør tage alle

Synspunkter frem, som kunne have nogen Betydning.

Dette Lovforslag har, som allerede omtalt, ikke været forhandlet i et Udvalg i det andet Ting. Det kunde jo synes lidt overraskende, at et Forslag af saa indgribende Betydning er blevet forhandlet saa summarisk i det andet Ting. Der ligger maaske deri en Anerkendelse til dette Ting og en Antydning af, at man ønsker, at dette vanskelige Forslag skal forhandles her i et Udvalg, og det skal ogsaa nok vise sig, at der vil være store Vanskeligheder og store Besværligheder ved det videre Arbejde paa Lovforslaget. Alene det, at det sorterer under 3 Ministre, at man skal arbejde sammen og komme overens med tre Ministerier, nemlig Finansministeren, Kultusministeren og Landbrugsministeren, tyder jo allerede hen paa, at Forslaget er ret kompliceret. Og dernæst forekommer det mig, at man maa gaa ud fra, at en hel Del af de Bestemmelser, som man nu har ladet helt ligge, fordi man overlader Parterne at blive enige om dem, maa man nu tage op og fastslaa i Loven, at en af Parterne skal kunne tvinges til en Afløsning. Jeg haaber derfor, at det høje Ting vil tage Forslaget under nøje og omhyggelig Overvejelse. Jeg skal udtale, at jeg for mit Vedkommende ikke er nogen Modstander af Tiendens Afløsning. Skønt jeg ganske vist ikke tillægger denne Tale om Fortidens Uret nogen væsentlig Betydning eller nogen reel Betydning, saa erkender jeg, at det er et af de Spørgsmaal, som det praktisk set vil være overordentlig behageligt for alle Parter at faa ud af Verden. Men Spørgsmaalet bliver jo her, hvor meget man kan forlange af Staten, for at naa til en Afløsning, og et Hensyn, som man jo dog ikke bør glemme, er, at disse store Summer, som skulle betales efter Forslaget, kunne ikke tages i Luften, de maa udredes af samtlige Statsborgere. Man maa, naar man taler om Fortidens Uret, begaaet for mange Aarhundreder siden mod enkelte Statsborgere, ikke derfor gaa med til noget, der kunde være Uret mod de nulevende Statsborgere, og jeg finder, at saa store Statsbidrag, som her ere foreslaede, ville nærme sig til